

Стојан Коњиковац
бригадни генерал у пензији

С. КОНИКОВАЦ
бригадний генерал в отставке

РУСКИ ДОБРОВОЉЦИ У СРБИЈИ ТОКОМ 1999. ГОДИНЕ

РУССКИЕ ДОБРОВОЛЬЦЫ В СЕРБИИ В 1999 г.

Ако започињете рат а да вас нико није напао, то је агресија. Без правног основа започела је агресија на Савезну Републику Југославију 24. марта 1999. године. Повеља Уједињених нација познаје само два случаја оправдане војне акције. Случај одбране или колективне одбране у оквирима војног савеза по члану 51 Повеље УН-а или у случају да Савет безбедности ове организације одлучи да употреби силу за успостављање угроженог међународног мира. Савет безбедности једини може донети овакву одлуку и нико други осим њега нема то право. Овде видимо да је НАТО одузео дато право Савету безбедности. Ниједна од ове две претпоставке није испуњена. СР Југославија никога није напала, ниједну другу државу нити је Савет безбедности донео одлуку о употреби силе. Очигледно је да су постојали други интереси који су надјачали међународно право.

Две деценије српско друштво је било ускраћено за истину о круцијалним дешавањима на Косову и Метохији током 1998. и 1999. године, а посебно о догађајима током покушаја копненог упада на територију наше државе са простора Албаније. Нанели су нам много зла, а при том кажу да су нам желели добро. Тукли су нас у нашу корист, да нам утерају памет у главу и изведу нас на прави пут. Двадесет година од завршетка НАТО агресије Србија се плашила и стидела да говори о јунаштву наше војске.

Без поштовања прошлости, без осећања чврсте повезаности са њом, нема напредовања према будућности ни обнове националног самопоштовања. Онај ко не зна откуда долази, не зна ни куда иде. Отуда жива настојања оних који су извршили агресију на Србију да се прошлост замрачи и заборави.

Зато је од велике важности и зарад истине потребно је говорити о доприносу добровољаца у одбрани Србије током 1999. године. Као и раније кроз историју и током 1999, за време НАТО агре-

сије на Србију, у нашој војсци било је добровољаца из Русије. Ношени идејом правде, правдољубља, помоћи за останак и опстанак српског народа на родној грудни, као и заштите православлја, на сопствену одговорност, током марта 1999. руски добровољци, углавном железницом, стизали су у Београд. На железничкој станици су прихватани и неко време су се налазили на полигону Бубањ Поток код Београда. На полигону су информисани о току догађаја на територији Републике Србије и прошли краћу обуку пре упућивања у јединице укључујући и гађања. Након завршене обуке сви су тражили да буду упућени на Косово и Метохију у састав Приштинског корпуса. Тако је и било. Превезени су до команде 3. армије у Ниш, а након тога до Приштине, где су зависно од специјалности распоређивани у јединице Приштинског корпуса.

За сваку јединицу, па и за нашу 549. моторизовану бригаду из Призрена, најважнији ресурс су људи. Бригада је много радила на изградњи војних колектива, морала јединице и обучености, што је одиграло кључну улогу у свим изазовима који су је снашли. Зона одговорности наше бригаде обухватала је територију општина: Призрен, Ђаковица, Ораховац, Сува Река и Гора са општинским местом Драгаш. Крајем маја 1999. године бригада је имала нешто више од 14.000 бораца, око 550 официра, 450 подофицира, а остало су били војници на одслужењу војног рока, резервисти и добровољци.

Добровољаца је било око две хиљаде. То су били добровољци из Србије, Републике Српске, као и странци, у највећем делу Руси, Украјинци и појединачно Грци, Бугари и други. То су били добри другови и борци. Неустрашиви, добро обучени, изузетно храбри а опет довољно опрезни када треба. Већина их је била са ратним искуством са других ратишта. Познавали су „законе“ рата а дошли су добровољно. Имали су осећај праведности и припадности по вери и правди.

Цела јединица Руса је са Кошара дошла у 549. моторизовану бригаду. Сви су они били официри са ратним искуством. Пошто њихови захтеви око борбених активности на Кошарама нису усвојени а тамо су се борили заједно са противтерористичким батаљоном из 72. специјалне бригаде који је био у саставу наше 549. мтбр, када се батаљон враћао у наш састав, они су дошли заједно са њим. То је била изузетна јединица, увек у готовости за активна дејства. Састав јединице био је два одељења Руса и Украјинаца а два одељења Срба. Увек су били на висини задатка. Били су непосредно везани за команданта бригаде и задатке добијали директно од њега.

Велики допринос успешној одбрани Србије дали су у активностима пред битку на Паштрику и током саме битке. До почетка битке завршавали смо потпуну успоставу контроле наше зоне одговорности како би, када борбе крену на самој граници и непријатељ крене да копнено уђе на нашу територију, могли концентрисати све снаге на границу. Тако смо избегли замку непријатеља да нам развуче снаге на два правца. Немогуће би било водити борбу на два фронта – с једне стране бранити државу на граници а на другом правцу водити борбу са терористима у дубини зоне одговорности. Успешно смо реализовали све задатке везане за успоставу потпуне контроле наше зоне одговорности. Потпуно смо контролисали цело подручје, елиминисали заостала упоришта терориста и нове групе око Призрена и околине.

Руски добровољци, својом храброшћу, знањем и искуством, врло вешто и ефикасно су решавали задатке елиминације утврђених тачака, извиђања и прикупљања битних података о непријатељу. У више борбених задатака били смо заједно тако да сам имао прилике непосредно видети њихове способности и шта значи ратно искуство.

Током битке на Паштрику непријатељ је покушао да нас изненади и главне снаге усмерио преко неприступачног терена где није могућа употреба технике. На самом почетку битке успео се уклити на три правца за око 500 до 1.000 метара. Граница је брањена системом отпорних тачака због недовољног броја људи на том правцу. Након формирања Истуреног командног места и стабилизације стања на фронту, током вечери и ноћи пристигло је ојачање и брзо смо повратили положаје до границе. Остали су заостали џепови непријатеља које је требало елиминисати и очистити. Овај деликатан задатак реализовали су ефикасно руски и наши добровољци. До краја рата наши положаји остали су на самој граници. Непоколебљиво су држали своје положаје.

Велики су допринос својим присуством у јединици дали на пољу морала. Где год би се појавили, уливали су поштовање сабораца, сигурност и исправност у оно што радимо, осећај да нисте сами, да имате подршку слободоумног света. Знали су се нашалити, запевати и подићи адреналин код сабораца.

О каквим борцима се ради, описаћу на случају Алберта Андијева. Заједно смо били на борбеном задатку изнад Суве Реке када је рањен и том приликом остао без ока. После пружене прве помоћи пребачен је до војне болнице у Нишу и касније на Војно медицинску

академију у Београду. Ту је лечен и рана је санирана. Самоиницијативно је тражио да га отпусте како би се вратио у јединицу у Призрен. Пошто процес опоравка и залечења није у потпуности завршен, лекари му нису одобрили захтев. Суочен са тим, одлучио је да напусти лечење и ВМА и врати се међу своје саборце. Тако је и учинио. И када су борбе биле најжешће, изненада се само појавио у јединици и наставио да извршава борбене задатке. Дао је непроцењив допринос током битке на Паштрику од 26. маја до 10. јуна 1999. године.

И после рата остао је у Србији, оженио се Српкињом и добио је сина коме је дао име Лазар. То име је симбол српске части и поноса, светао пример у нашој слободарској историји како се брани отаџбина, без обзира ко и са колико снага нас напада. Често је говорио: „Нисам ја изгубио око, ја сам га оставио тамо да бих имао разлог да се вратим на свето Косово и Метохију“. Ношен правдом и истином, Алберт је учествовао у одбрани православља током побуне Шиптара у Македонији.

И после рата увек је био спреман да се бори за Србију. Бунтован на неправду и све оно што је неосновано међународна заједница чинила Србији. Народ на улицама га је препознавао, прилалазили су му и захваљивали му се за све што је учинио за нашу земљу. Нажалост добио је све битке а изгубио ову са ковидом-19. У сећањима српског народа остаће као неко ко је волео Србију исто онолико колико и Русију.

Хвала братској Русији на помоћи да се изборимо са свим потешкоћама које су нас снашле кроз историју. Та помоћ је од непроцењиве важности.

Нека живи пријатељство између руског и српског народа.